

FRED & FERRY

Jana Coorevits

luchtvlak landschap zon, maan

21 FEBRUARI - 25 APRIL 2026

In het begin was er gas. Het universum was gevuld met een gas dat enkel bestond uit waterstof en helium (helios > de zon). Water en zon, het zijn de grondstoffen van het lichaam, wat van ons sterrenstof maakt, stelt astronome Fatoumata Kebe. Of, de materie van het lichaam gaat vooraf aan het lichaam, schrijfster Clarice Lispector citerend.

In gesprek met de lichamen in deze tentoonstelling vervolg ik: zo gaat ook het water vooraf aan het leven, de aarde aan de maan, de cel aan de deling, het collectieve aan het individuele, het universele van het hemellichaam aan het intieme van het eigen lijf.

Hoe staan al deze lichamelikheden met elkaar in verband? Is er een gemene deler?

Luchtvlak landschap zon, maan draait om onze as heen terwijl wij de tentoonstellingsmuren
afwandelen tot we rond zijn het is de fenomenologie van lichamen in werking.

Fenomenologie is de methode die de directe ervaring van verschijnselen en objecten bestudeert. Het lichaam is het directe contact met de wereld. Lichamelijkheid is het onderwerp van studie, de maan is het voorwerp van, de camera het instrument, de herhaling het hulpmiddel (deel van de methode) en de contactafdruk het resultaat.

Om een verbinding te maken met wat mij omringt, gebruik ik de camera als instrument om mijn aandacht te richten, schrijft Jana Coorevits.

De camera staat in het verlengde van haar lichaam, maar is soort van objectiever en komt met een eigen lichamelijkheid. De camera maakt zichtbaar wat niet altijd zichtbaar is voor ons. Wij zien waar we aan denken, de camera ziet waar hij naar kijkt.

We ervaren abstracte cyclische fenomenen zoals etmalen, ruimtebanen en schijngestalten. Tegelijkertijd zijn er Coorevits' persoonlijke cycli van observeren, noteren, fotograferen, ontwikkelen en opnieuw kijken cirkelbewegingen herhaald, precies.

Stilstaan bestaat niet. Alles draait rond. Alles draait rond in het hele universum. Alles draait in schijven rond, tegen de klok in, behalve Venus. We zijn een complex systeem van simultane rotatie en revolutie. We reizen door de Melkweg met ons zonnestelsel.

De maan is een satelliet (van de aarde, de enige). De aarde is een planeet (van de zon). De zon is een ster (in ons zonnestelsel). Zonder de zon zien we geen maan. De maan reflecteert het licht van de zon. Ze wiegt en wisselt van vorm en kleur. Ze geeft de tijd aan en bepaalt getijden. In een kleine maand draait ze rond ons. De aarde zou omkieperen zonder haar maan. Dit fenomeen heet koppelkracht.

Het luchtvlak, het landschap, de maan en dus ook de zon. Coorevits annoteert: de maan staat hoger dan gisteren op dit uur. De zon verdwijnt bijna achter de gebouwen. De zon gaat op dit uur neer, zo en niet zo.

Ze plukt de maan uit de lucht. Ze oriënteert, projecteert, fantaseert. Witte stofdeeltjes vallen op zwarte vlakken. Het papier scheurt. De scheur vangt licht. De oude maan hangt in de armen van de nieuwe maan of is het de nieuwe die in de armen van de oudere ligt?

Het fenomeen van aardschijnsel is het subtiele, asachtige schijnen op de donkere kant van de maan, veroorzaakt door zonlicht dat eerst door de aarde wordt weerkaatst, waardoor de schaduwkant van de maan vaag oplicht. De maan heeft een zichtbare en een verborgen kant, een bewuste en een onbewuste, een eigen deel en een deel dat we met iedereen delen. De maan is een venster in de hemel, een schitterende, spiegelende schijf. Dichter Savinien de Cyrano de Bergerac beeldt zich in dat de maan de zon zelf zou kunnen zijn, die op een avond zonder stralen zit en door een gat kijkt naar wat we hier aan het doen zijn.

Kom, we gaan de maan vinden!

In *landschap* → *luchtvlak* speelt de maan het middelpunt van de hemel → de camera volgt de beweging van de maan → de nacht valt, de maan stijgt → het beeld geeft steeds meer land af aan de lucht. **08:09 → 08:36** brengt tien maanposities samen in één beeld terwijl *neg A kop 1* → *neg A kop 33* één maan doorkopieert en dit over 33 beelden uitgestrekt. Beeld, spiegel, beeld; positief, negatief, positief; verschijnen, verbeelden, verdwijnen; maan achter wolk, maan kwijt, maan weg.

Standen van hemellichamen, afstanden tussen tijdstippen in afgelegd, banen getrokken, verbindingen gelegd, potloodaantekeningen van waarnemingen, van avonden op een dak, voor een raam, tussen de krekels. De maan knikt en schudt van ja en nee. Ze is er altijd. Ook al zien we haar niet. Ze is een permanente getuige van ons.

De vele verdubbelingen benadrukken de uniciteit van de maan. De maan wordt beeld van de maan. De maan is een net niet volmaakte bol met iets afgeplatte polen en een evenaar die licht uitdijt. Hier wordt het beeld van de bol echter hol of net hoog, 2D of 3D, zwarter of witter. Ze keert om, schuift op, versmelt met, abstraheert tot, implodeert of explodeert.

De magie van de maan zit verstopt in de materie. Coorevits wil steeds dieper doordringen, door de betekenis heen, via een systeem van herhaling en toeval. Het proces bepaalt de vorm onvoorspelbaar, laborieus. Onderweg ontstaat een relationele ruimte van tijd, licht en materiaal, van chemie, sterrenkunde, embryogenese, poëtica, energetica en optiek.

Iets in de constructie van het heelal bevordert toeval boven regelmaat, chaos boven orde, desorganisatie boven structuur. Dit ervaren we dagelijks. Het aantal mogelijke willekeurige rangschikkingen is groter dan het aantal ordelijke, observeert biochemicus Christian de Duve. Door het toeval te erkennen als instrument van een gerichtheid, actualiseren we ons doen volgens componist Simeon ten Holt, dat wil zeggen overbruggen we de afstand tussen doen en gedaan hebben. Het doen van moment na moment toont ons dit maan na maan aan.

17:45, 18:30 is het samenbrengen van twee momenten. Het licht op de trap is een afgeleide van de zon, zoals ook de maan ons zijn licht aanwijst. We doen het leven, we ervaren licht, we vangen het niet. Er hangt iets in de lucht. Opnieuw verschijnt er iets dat er niet leek te zijn.

Tekst door Liene Aerts op 16.02.2026. Met dank aan de lichtende woorden van Fatoumata Kebe, *La lune est un roman*, 2019; Clarice Lispector, *De passie volgens G.H.*, 1964; Savinien de Cyrano de Bergerac, *L'autre monde ou les états et empires de la Lune*, 1657; Christian de Duve, *De levende cel, deel 2*, 1987; Simeon ten Holt, *Over het doen en het gedaan hebben*, 1960.

Info:

